

RAPORT CERCETARE

“Identificarea barierelor formale și non-formale de la nivel comunitar care afectează procesul de incluziune socială a comunităților vulnerabile cu romi din mediul urban din județele Gorj și Alba”

Raport realizat în vederea fundamentării unei cereri de finanțare în cadrul programului PEO

Prioritate: 4. Antreprenoriat și economie socială

Obiectiv specific: ESO4.1 Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, în deosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale (FSE+)

Acțiunea 4.a.2 Sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului

Apel PEO/103/PEO_P4/OP4/ESO4.1/PEO_A52 - Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale în mediul urban - Regiuni mai puțin dezvoltate

- octombrie 2023-

1. Contextul general

În România, aproape jumătate din populație trăiește în zone rurale, iar o mare parte a acesteia este dezavantajată atât din punct de vedere al veniturilor, cât și al lipsei infrastructurii și serviciilor de bază. Sărăcia are un caracter profund localizat, nevoile comunităților afectate și ale populației fiind diverse. Este nevoie de o abordare integrată în vederea îmbunătățirii nivelului de educație, a capacității de inserție profesională și a accesului la piața muncii, precum și a accesului la infrastructură de bază de calitate. Sistemul de protecție socială din România, serviciile sociale la nivel de comunitate, în special în mediul rural și la nivelul comunităților sărace, sunt slab dezvoltate sau lipsesc. Există disparități substanțiale față de media UE, înregistrând performanța cea mai slabă sau aproape cea mai slabă. Romii prezintă un risc mult mai mare de sărăcie, indiferent de vârstă, educație sau mediul de reședință/domiciliu.

Majoritatea persoanelor sărace din România trăiesc în sărăcie persistentă. Dintre cele 22,6 procente din populație care trăiau în sărăcie relativă în 2012, 18,2% (81% dintre persoanele sărace) trăiau în sărăcie persistentă. Aproape o treime dintre copii trăiesc în sărăcie persistentă, iar riscul la care sunt ei expuși de a trăi în această stare este mult mai ridicat decât pentru orice alt grup de vârstă. Mai mult, riscul la care sunt expuși copiii de a trăi în sărăcie persistentă a crescut cu aproape 3 procente între anii 2008 și 2012, în timp ce riscul pentru toate celelalte grupe de vârstă a crescut cu circa 1 procent sau chiar a scăzut.

Conform datelor furnizate în cadrul Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în prezent, unul din cinci români se confruntă cu sărăcia determinată de venitul insuficient, și o mare parte din sărăcia bazată pe venit este persistentă, trei sferturi dintre persoanele sărace aflându-se în această situație de cel puțin trei ani. O treime din populație este afectată de deprivare materială severă, în sensul că nu-și poate permite să achiziționeze articole considerate dezirabile sau chiar necesare pentru a duce un trai decent. Încă mai există în România copii care nu au mers niciodată la școală, iar procentul tinerilor fără o educație adecvată este ridicat. Multe persoane sunt în continuare inactive sau neangajate formal, cu șanse mici de a câpăta acces corespunzător la piața muncii. Există inegalități în ceea ce privește acoperirea cu servicii medicale de bază. Există un număr semnificativ de comunități dezavantajate în care aceste probleme se cumulează, făcând aproape imposibilă întreruperea ciclului excluderii, fără ca membrii săi să fie sprijiniți și integrați prin intervenții din exterior.

Conform documentelor programatice și analizei datelor din Ancheta Bugetelor de Familie a indicat faptul că romii sunt expuși unui risc de sărăcie de zece ori mai mare decât celelalte etnii (33% dintre ei trăiau în sărăcie absolută pe baza pragului național al sărăciei din 2013, în timp ce doar 3,4% din populația care nu este de etnie romă au avut niveluri de consum sub pragul sărăciei). Îngrijorător este faptul că riscul de sărăcie este extrem de mare pentru copiii romi – rata de sărăcie în cazul lor este de 37,7%, în timp ce rata națională a sărăciei este de doar 4,3%.

Combaterea sărăciei și excluziunii sociale necesită o abordare pe tot parcursul vieții. Este, de asemenea, esențială creșterea capacității de evaluare precisă a necesităților la toate nivelurile și coordonarea serviciilor sociale, a serviciilor de ocupare a forței de muncă și a serviciilor de sănătate, pentru a determina angajarea persoanelor care nu lucrează, dar care sunt apte de muncă. Astfel, această abordare a sărăciei și excluziunii sociale se bazează pe conceptul de furnizare de servicii integrate și pe asigurarea faptului că diferitele programe și intervenții sunt armonizate și aliniate de către asistenți sociali responsabili și bine instruiți, atât la nivel de individ, cât și la nivelul comunității.

Având în vedere apeluri de proiecte în cadrul programului în cadrul programului PEO, Prioritate: 4. Antreprenoriat și economie socială, Obiectiv specific: ESO4.1 Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale (FSE+), Acțiunea 4.a.2 Sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului, Apel PEO/103/PEO_P4/OP4/ESO4.1/PEO_A52 - Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale în mediul urban - Regiuni mai puțin dezvoltate, ne-am propus realizarea unui proiect de cercetare în vederea identificării barierelor formale și non-formale care afectează procesul de incluziune socială a membrilor comunităților vulnerabile cu romi din mediul urban din județele Gorj și Alba.

2. Descrierea metodologiei de cercetare.

2.1. Scopul cercetării

Realizarea unei analize complexe la nivelul localitatilor urbane din cele doua judete care să evidențieze nevoile locale, potențialul de dezvoltare (inclusiv mediului de afaceri local), profile de resurse umane și competențe, cererea locală/proximă de pe piața forței de muncă în vederea identificării de soluții viabile care să conducă la incluziunea socială a comunităților vulnerabile.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivele urmarite in procesul de culegere au fost:

În domeniul demografie și populație:

Ob.1 – Realizarea unui inventar al numarului real al romilor bazat pe datele oficiale ale recensământului, evaluarea autorității locale, evaluarea realizată de liderii romi și asumarea identității de catre membrii comunității cu romi (adulți și copii).

Ob.2 – Realizarea unei descrieri a comunității și a gospodăriilor romilor în oglindă cu gospodăriile neromilor din judetele.

Ob.3 – Realizarea unei analize a comunității cu romi bazat pe diferențele culturale ale neamurilor de romi care locuiesc in aceiași comunitate (Neamuri de romi și diferențe culturale).

În domeniul educației:

Ob.4 – Realizarea unui inventar al nivelului de școlarizare a membrilor comunității cu romi și realizarea unei catagrafieri a copiilor si tinerilor care nu urmează o forma de invatamant.

Ob.5 – Identificarea barierelor formale și informale care conduc la abandonul școlar, inclusiv distanța până la cea mai apropiată unitate de învățământ liceal.

Ob.6 – Identificarea gradului de interes al romilor cu privire la participarea în cadrul unor programe de prevenire si corectare a părăsirii școlii de către persoanele de etnie romă, inclusiv participarea la programul “A doua Șansă”.

În domeniul ocupare și antreprenoriat:

Ob.7 – Realizarea unui inventar cu privire la rata de ocupare in rândul membrilor comunității cu romi, rata neocupării in rândul romilor, rata șomajului.

Ob.8 – Identificarea barierelor formale și informale care afectează rata de ocupare în rândul romilor.

Ob.9 – Realizarea unei analize cu privire la exploatarea meșteșugurilor tradiționale ale romilor și a altor forme de antreprenoriat (inclusiv profesii libere).

Ob. 10 – Realizarea unei analize cu privire la participarea romilor în agricultură, inclusiv in agricultura de subzistență.

Ob.11 – Realizarea unei analize a altor forme de resurse economice în zonă.

În domeniul sănătate:

Ob.12 – Realizarea unui inventar al unităților medicale și farmaceutice care prestează servicii la nivel comunitar/judetele.

Ob.13 - Realizarea unei radiografii a stării de sănătate a populației de etnie romă (populație adultă și copii).

Ob.14 - Evaluarea gradului de preocupare a persoanelor de etnie romă față de propria sănătate, inclusiv realizarea unui inventar al persoanelor asigurate medical și inscrite pe listele medicilor de familie.

Ob.15 -Evaluarea gradului de cunoaștere in rândul membrilor comunităților cu romi a măsurilor profilactice in vederea prevenirii imbolnăvirilor.

Ob.16 - Identificarea principalelor probleme ridicate de accesarea serviciilor medicale de către membrii comunității cu romi si idetificarea factori de risc pentru sănătate.

În domeniul actelor de identitate, stare civila și proprietate:

Ob.17 – Realizarea unui inventar al situației actelor de identitate și stare civila în rândul membrilor comunității cu romi.

Ob.18 – Realizarea unei analize a situației actelor de proprietate în rândul membrilor comunității cu romi pentru spațiile unde locuiesc (case, terenuri).

În domeniul locuirii:

- Ob.19- Realizarea unei descrieri a contextului de locuit a membrilor comunităților cu romi (condiții de locuit, accesul la utilități, infrastructură, statut juridic).
- Ob.20- Identificarea nevoilor de locuire a membrilor comunităților cu romi.

În domeniul culte/cultură/tradiții:

- Ob.21 – Realizarea unui inventar al cultelor religioase prezente în comunitate (inclusiv analiza impactului cultelor religioase în viața comunității).
- Ob.22 – Realizarea unei analize a practicilor culturale/tradiții în rândul membrilor comunității cu romi (inclusive practicarea căsătoriilor timpurii).
- Ob.23 – Identificarea nevoilor de educație bilingvă în rândul copiilor preșcolari (în cazul comunităților cu romi vorbitoare de limba română).

În domeniul resurse locale:

- Ob.24 – Realizarea unui inventar al spațiilor de recreere din comunitate/judetate, unități medicale, piețe, magazine, biserici, farmacii, așezăminte sociale, etc.
- Ob.25 – Identificarea nevoilor membrilor comunității cu privire la necesitatea dezvoltării de spații de recreere pentru adulți și copii.

În domeniul relații cu autoritățile locale, tensiuni și dinamica socială

- Ob.26- Realizarea unei analize a modului de relaționare dintre membrii comunității cu romi și reprezentanții autorităților locale.
- Ob.27- Identificarea gradului de satisfacție și a nivelului de încredere cu privire la autoritatea locală.
- Ob.28 – Realizarea unui inventar cu privire la tipul de reclamații/sesizări ale cetățenilor de etnie romă la autoritatea locală .
- Ob. 29 – Analiza gradului de segregare rezidențială a comunității cu romi (inclusiv analiza fenomenului de segregare școlară)
- Ob.30 – Identificarea principalelor surse de tensiune la nivel local (inclusiv istoricul conflictelor interetnice la nivel local).
- Ob.31 – Realizarea unei analize în rândul familiilor mixte din perspectiva relațiilor comunitare și a dinamicii sociale.

În domeniul resurse umane care activează în comunitățile cu romi

- Ob. 32- Analiza impactului programului de mediere sanitară în rândul membrilor comunității cu romi.
- Ob. 33 - Analiza impactului programului de mediere școlară în rândul membrilor comunității cu romi.
- Ob.34 – Analiza satisfacției membrilor comunității cu romi cu privire la activitatea ONG-urilor și a liderilor formali și informal de la nivel comunitar.
- Ob.35 - Realizarea unei analize cu privire la participarea membrilor comunității cu romi la procesul de luare a deciziilor.

În domeniul social

- Ob.36 – Identificarea numărului de persoane care beneficiază de legea 416/2001 – legea venitului minim garantat.
- Ob.37 – Identificarea acțiunilor de asistență socială adresată membrilor comunităților cu romi.
- Ob.38- Identificarea practicilor de asistență socială adresate membrilor comunităților cu romi în cazurile de violență domestică, căsătorii timpurii, delincvență juvenilă.
- Ob.39 – Analiza programelor de asistență adresate persoanelor cu dizabilități, copiilor instituționalizați, bătrâni aflați în situații de risc.
- Ob.40 – Analiza programelor și proiectelor implementate de autoritatea locală în beneficiul membrilor comunităților cu romi (se urmărește procesul de incluziune socială a romilor).

2.3. Populația țintă și subiecții investigați:

În județul Gorj: Populația țintă în cadrul proiectului de cercetare a reprezentat-o populația de etnie romă din localitățile urbane, respectiv municipiul Târgu Jiu, municipiul Motru, oraș Bumbești-Jiu, oraș Novaci, oraș

Rovinari, oraș Târgu Carbunești, oraș Ticleni, oraș Tismana și oraș Turceni și populație neromă cu același nivel socio-economic.

În județul Alba: Populația țintă în cadrul proiectului de cercetare a reprezentat-o populația de etnie romă din localitățile urbane, respectiv municipiul Alba Iulia, municipiul Aiud, municipiul Blaj, municipiul Sebeș, oraș Abrud, oraș Baia de Arieș, oraș Câmpeni, oraș Cugir, oraș Ocna Mureș, oraș Teiuș și oraș Zlatna și populație neromă cu același nivel socio-economic.

Volumul eșantionului s-a bazat pe numărul oficial al romilor din localitățile tinta și pe numărul neromilor menționați în statisticile oficiale ale localității, date oferite de către INS.

	Romi	Neromi
Numarul total de populatie urban Gorj	3039	137501
Numarul total de populatie urban Alba	5952	188717
Numărul subiecților investigați Gorj	78	52
Numarul subiectilor investigate Alba	96	76

Eșantionul de cercetare este format din gospodării romă și neromă de la nivel local cu marja maximă de eroare +/-5%, cu un nivel de încredere de 95% determinată cu sistemul de cercetare al Creative Research System survey software, <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>.

În vederea realizării obiectivelor propuse și obținerii unei viziuni de ansamblu cât mai complete asupra situației comunităților cu romi de la nivel local, am inclus în studiu mai multe categorii de subiecți (beneficiari, furnizori de servicii, implementatori etc.) și anume:

- Populație de etnie romă;
- Populație majoritară
- Reprezentanți ai autorităților locale (primar, viceprimar, secretar primărie, consilieri locali, funcționari din cadrul primăriei, medici de familie, reprezentanți ai unităților de învățământ, reprezentanți ai cultelor religioase);
- Lideri locali romi (formali și informal);
- Reprezentanți ai ONG-urilor locale;
- Lucrători comunitari în beneficiul romilor (expert local, consilier local ales).

2.4. Indicatori urmăriți în cadrul cercetării

A. Indicatori socio-demografici generali

- numărul neoficial al membrilor de etnie romă din județele bazat pe metoda hetero-identificării (copii și adulți).
- numărul membrilor subgrupurilor ale romilor din județele (bazat pe neamurile de romi)
- numărul membrilor comunității de romi vorbitori de limba romany și păstrători ai tradiției.
- numărul gospodăriilor romilor din județele

B. Indicatori în domeniul educației

- rata abandonului școlar în rândul membrilor comunității cu romi.
- numărul persoanelor de etnie romă care au absolvit nivelul minim de educație.
- numărul persoanelor de etnie romă care au nevoie de programe "A doua șansă".
- numărul copiilor romi înscriși în sistemul de învățământ.
- numărul copiilor romi supuși riscului de abandon școlar.
- numărul copiilor și tinerilor romi care nu urmează o formă de învățământ.
- nivelul de educație în rândul femeilor romă.
- numărul unităților de învățământ din județele (liceu, școli și grădinițe).

C. În domeniul ocupare și antreprenoriat

- rata de ocupare în rândul membrilor comunității cu romi comparativ cu rata de ocupare în rândul majorităților.
- Rata șomajului la nivel local și rata șomajului în rândul romilor.
- numărul persoanelor de etnie romă neocupate.
- numărul persoanelor de etnie romă care prestează profesii libere.
- numărul antreprenorilor locali bazat pe mesetugurile tradiționale.
- numărul structurilor de antreprenoriat de la nivel local.
- numărul persoanelor de etnie romă ocupată în agricultură, inclusiv agricultura de subzistență.
- Caracteristici socio-demografice ale antreprenorilor (gen, etnie, categorie de vârstă, studii).
- Caracteristici ale populației aflate în șomaj de lungă durată (gen, etnie, vârstă).
- Participarea membrilor comunităților cu romi la cursuri de formare profesională.
- Existența unor proiecte / programe în domeniul ocupării / (re)calificării profesionale

D. Indicatori în domeniul sănătății

- Numărul unitatilor medicale și unităților farmaceutice la nivel comunitar;
- Numărul bolnavilor cronici din rândul comunității cu romi;
- Numar de medici din comună;
- Numar asistente medicale;
- Numar asistenți medicali comunitari;
- Numar mediatori sanitari;
- Numar persoane de etnie romă asigurate medical;
- Numar persoane de etnie romă neasigurate;
- Numărul de persoane de etnie romă înscrise pe listele medicilor de familie;
- Numărul copiilor romi care nu au beneficiat de imunizări;
- Principalele cauze de deces în comunitate;
- Principalele grupe de afecțiuni întâlnite în comunitatea cu romi;
- Accesul romilor la servicii de sănătate;
- Rata natalitatii in comunitatea cu romi comparativ cu populația majoritară.
- Rata mortalității in comunitatea cu romi comparativ cu populația majoritară.

E. Indicatori în domeniul actelor de identitate, stare civila și proprietate.

- Numărul persoanelor de etnie roma care nu dețin acte de identitate.
- Numărul persoanelor de etnie roma care nu dețin acte de proprietate pentru spațiile de locuit.

F. Indicatori în domeniul locuirii

- Numărul gospodăriilor romilor racordate la utilități.
- Numărul gospodăriilor romilor aflate în risc crescut de deteriorare, afectate de calamități naturale.
- Numărul gospodăriilor romilor marginalizare, segregate.
- Caracteristici ale gospodăriilor romilor.

G. Indicatori în domeniul culte, cultură/tradiții.

- Numărul cultelor religioase existente la nivel comunitar.
- Numărul persoanelor de etnie romă divizate pe culte religioase.
- Rata căsătoriilor timpurii în comunitatea cu romi.
- Numărul copiilor romi preșcolari vorbitori de limba romany.

H. Indicatori în domeniul resurselor locale

- Numărul spațiilor de recreere existente în comunitate.
- Numărul unităților de cult bisericesc.
- Numărul magazinelor alimentare din județele.
- Numărul așezămintelor sociale din județele.

I. Indicatori în domeniul dinamicii sociale comunitare

- Satisfacția/insatisfacția membrilor comunității cu romi cu privire la relaționarea cu autoritățile locale.
- Numarul gospodăriilor romilor segregate rezidențial.
- Numărul copiilor romi care învață în unități segregate.

- Existența conflictelor inter și intra comunitare (intre neamurile de romi).
- Numărul familiilor mixte din județele.
- Numărul de reclamații/petiții/sesizări depuse de membrii comunității cu romi la autoritatea locală.
- Participarea romilor la procesul de luare a deciziilor.

J. Indicatori în domeniul resurselor umane

- Numărul mediatorilor sanitari, mediatorilor școlari, AMC, experți locali angajați în județele
- Numărul ONG-urilor rome/nerome active la nivel comunitar
- Satisfacția membrilor comunității cu privire la activitatea MSR, MS, AMC ELR, ONG-uri și lideri locali.
- Numărul consilierilor aleși romi/participare în procesul de luare a deciziei.
- Numărul membrilor comunității care au participat la sesiunile Consiliului Local.
- Numărul sesiunilor de informare organizate de AL în rândul membrilor comunităților cu romi (metode de informare).

K. Indicatori de asistență socială

- Număr de familii / persoane singure beneficiare de ajutor social pentru asigurarea VMG.
- Număr de familii monoparentale.
- Număr de familii numeroase (> 3 copii).
- Număr de copii care primesc alocația de stat.
- Număr de familii care au primit subvenții de căldură.
- Număr de persoane care au primit ajutoare de urgență .
- Număr de burse sociale acordate.
- Numărul cantinelor sociale existente la nivel local.
- Existența unor servicii de consiliere psihologică (în cazuri de abuz, violență în familie, s.a)
- Existența de servicii la nivel comunitar pentru copii școlari (after-school).
- Existența de servicii la nivel comunitar pentru persoane vârstnice.
- Număr de persoane care migrează periodic în străinătate.
- Număr de copii în plasament la asistenți maternali.
- Număr de persoane cu handicap/dizabilități.

2.5. Tehnici și metode de colectare de date

Cercetarea multidirecțională a constatat într-un mix de tehnici de investigare aplicate la nivel local. Echipa coordonatoare a programului de cercetare a urmărit colectarea indicatorilor calitativi și cantitativi prin intermediul tehnicilor specifice de cercetare, respectiv:

- Cercetarea de birou (desk research).
- Sondajul de opinie (chestionar adresat membrilor comunităților cu romi și neromi).
- Interviu aprofundat (Interviu realizat în baza unui ghid de interviu structurat).
- Observarea directă (vizite în comunitate și urmărirea dinamicii sociale la nivel comunitar).
- Fișa localității (completată cu participarea autorității locale în vederea identificării caracteristicilor principale ale localității).

2.6. Colectarea datelor

Datele au fost colectate în perioada 01 Septembrie – 15 Octombrie 2023.

Echipa 1 – componență: 4 operatori culegere date – sarcina aplicare chestionar în rândul romilor și neromilor din județele

Echipa 2 – componență: 2 operatori interviuri – sarcina aplicare interviuri la nivel local

Echipa 3 – componență: 2 operatori culegere date – sarcina întocmirea fișa localității și observare directă

Echipa 4 – componență: un cercetător echipa culegere date – sarcina monitorizare și evaluare proces culegere date

Echipa 5 – componență: 4 operatori date – sarcina centralizarea datelor obținute

Echipa 6 – componență: 2 coordonatori științifici – interpretare date și realizare raport final.

2.7. Instrumente de cercetare

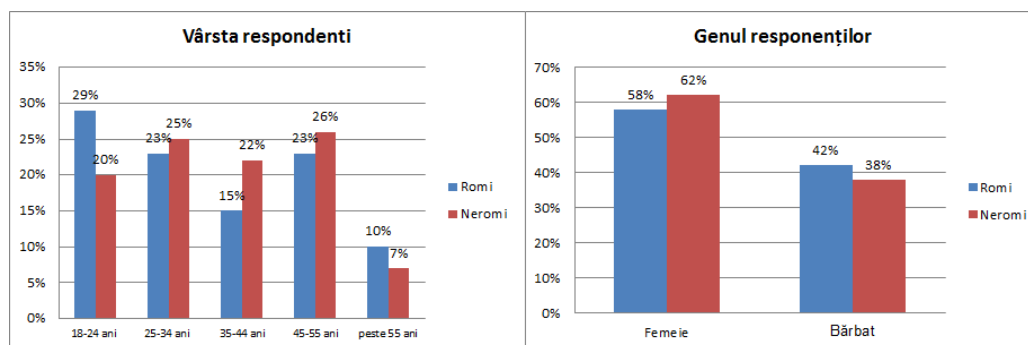
- Fișa sintetică minimală a comunității;
- Chestionarul romi/neromi;
- Ghid de interviu autorități locale;
- Ghid de interviu lider local
- Chestionar medic de familie
- Ghid de interviu reprezentant unitate învățământ
- Chestionar reprezentant serviciul asistență socială
- Ghid de interviu reprezentanți culte religioase
- Chestionar reprezentant AJOFM
- Anexa A: Model orientativ de chestionar de cercetare pe teren pentru studiul de validare

3. Interpretarea rezultatelor

Conform bazelor de date ale INS, ca urmare a activității de recensare realizată în anul 2021, la nivelul județului Gorj regăsim un total al populației de 314685 persoane din care 5883 și-au asumat oficial apartenența la etnia romilor și la nivelul județului Alba regăsim un total al populației de 325941 persoane din care 13041 și-au asumat oficial apartenența la etnia romilor. Din discuțiile purtate cu reprezentatii Birourilor Județene pentru Romi (BJR) constatăm că în ambele județe numărul romilor este mult mai mare comparativ cu numărul oficial, în Județul Gorj reprezentatul BJR estimând un număr de peste 42000 persoane (peste 13% din total populație) iar în Județul Alba reprezentatul BJR estimând un număr de peste 35000 persoane (peste 10% din total populație). Teamă de stigmatizare și discriminare precum și lipsa cunoștințelor utilizării de către membrii comunității cu romi a proceduri de autorecensare utilizată pentru culegerea datelor au fost principalele motive care au determinat această lipsă de asumare a identității etnice de către persoanele de etnie roma. În mediul urban, statistica INS oferă următoarele valori, respectiv în județul Gorj sunt înregistrate oficial un total de 137501 persoane (din care 3039 romi) care locuiesc în municipiul Târgu Jiu, municipiul Motru, oraș Bumbești-Jiu, oraș Novaci, oraș Rovinari, oraș Târgu Carbunești, oraș Ticleni, oraș Tismana și oraș Turceni iar în județul Alba sunt înregistrate oficial un total de 188717 persoane (din care 5952 romi) care locuiesc în municipiul Alba Iulia, municipiul Aiud, municipiul Blaj, municipiul Sebeș, oraș Abrud, oraș Baia de Arieș, oraș Câmpeni, oraș Cugir, oraș Ocna Mureș, oraș Teiuș și oraș Zlatna. Referitor la numărul romilor care locuiesc în mediul urban, reprezentatii BJR și reprezentatii romilor de la nivel județean menționează că datele oferite de INS nu reflectă numărul real al romilor, aceștia estimând la nivelul județului Gorj un număr de peste 22.000 romi care locuiesc în mediul urban și în județul Alba un număr de peste 20.000 romi care locuiesc în mediul urban.

3.1. Rezultate componenta cantitativă

Informații generale

În ceea ce privește apartenența etnică, trebuie să menționăm că la nivelul respondenților romi 61% își asumă apartenența la etnia romilor și 36% nu își asumă apartenența la etnia romilor. Referitor la neamurile de romi, respondenții au menționat că fac parte din grupul romilor asimilați, care nu mai păstrează portul și tradițiile romilor întrucât sunt vorbitori de limba română (62% adulți și 58% copii).

Cu privire la nivelul studiilor, observăm că în rândul romilor înregistram un procent semnificativ de persoane de etnie romă care au absolvit învățământul de 8 clase (43%) și un procent îngrijorător de persoane care nu au urmat nici o formă de învățământ (18%). În rândul neromilor, înregistram valori mai mici în comparație cu romii la nivelul studiilor de 8 clase (32%) în schimb regăsim valori moderate la nivelul studiilor obligatorii (23%) și liceale (21%). Dacă analizăm per ansamblu situația studiilor respondenților constatăm că în rândul romilor nivelul de educație se limitează la învățământul gimnazial comparativ cu nivelul de educație din rândul respondenților majoritari care se situează în zona studiilor obligatorii, liceale și postliceale.

În ceea ce privește situația ocupării în rândul respondenților, din răspunsurile primite constatăm că la nivelul localităților urbane din județul Gorj rata de ocupare este foarte scăzută în rândul romilor (2% romi angajați) comparativ cu neromii (16% neromi angajați cu forme legale). Regăsim valori ridicate în rândul respondenților romi care au menționat că sunt angrenați în munca de zilier fără forme legale 26% romi comparativ cu 12% neromi angrenați în același tip de muncă zilieră fără forme legale. În plus regăsim un procent semnificativ de persoane casnice (32% romi și 21% neromi), someri (12% romi și 16% neromi) și persoane aflate în căutarea unui loc de muncă (19% romi și 32% neromi). Ca o imagine de ansamblu, din răspunsurile primite rezultă faptul că la nivelul localităților din mediul urban din județul Gorj și Alba, atât în rândul romilor cât și în rândul neromilor există un potențial de resursă umană care poate deveni o resursă importantă activă pe piața forței de muncă.

Referitor la sursele de venit ale respondenților, sunt provenite din salarii (11% neromi comparativ cu 2% romi), venitul minim garantat (33% romi comparativ cu 15% neromi), ajutorul de somaj (6% romi comparativ cu 10% neromi), alocații ale copiilor (32% romi comparativ cu 18% neromi), munca de zilier (23% romi comparativ cu 16% neromi), venituri de la rude din străinătate (2% romi comparativ cu 3% neromi), venituri din activități agricole, în special agricultura de subsistență (doar în cazul neromilor 15% neromi), și venituri din pensie (2% romi și 8% neromi).

Din răspunsurile primite, constatăm că, la nivelul localităților din mediul urban din județul Gorj și Alba regăsim două categorii de respondenți, respectiv respondenți care au menționat că sursele de venit nu ajung nici pentru strictul necesar (85% romi și 56% neromi) și respondenți care au menționat că sursele de venit le ajung numai pentru strictul necesar (13% romi și 39% neromi). Analizând per ansamblu aceste răspunsuri putem concluziona că nivelul de trai în rândul locuitorilor din Gorj și Alba este la limita subsistenței, locuitorii romi și peste jumătate dintre respondenții neromi facând eforturi pentru a-și asigura necesarul de trai de zi cu zi.

În ceea ce privește procesul de rezolvare a problemelor, la modul general, respondenții au menționat că la nivel local aceștia își rezolvă problemele cu ajutorul autorităților locale (52% romi și 32% neromi) sau singuri (34% respondenți romi și 38% respondenți neromi). Liderii romilor apar și ei ca liant între autoritatea locală și membrii comunității de romi, 14% dintre respondenți au menționat că liderii îi sprijină în procesul de rezolvare a problemelor. În rândul neromilor constatăm că prietenii sau rudele sunt considerați un sprijin important în procesul de rezolvare a problemelor (18% dintre respondenții neromi menționează că își rezolvă problemele cu ajutorul rudelor/prietenilor).

Domeniul Educație

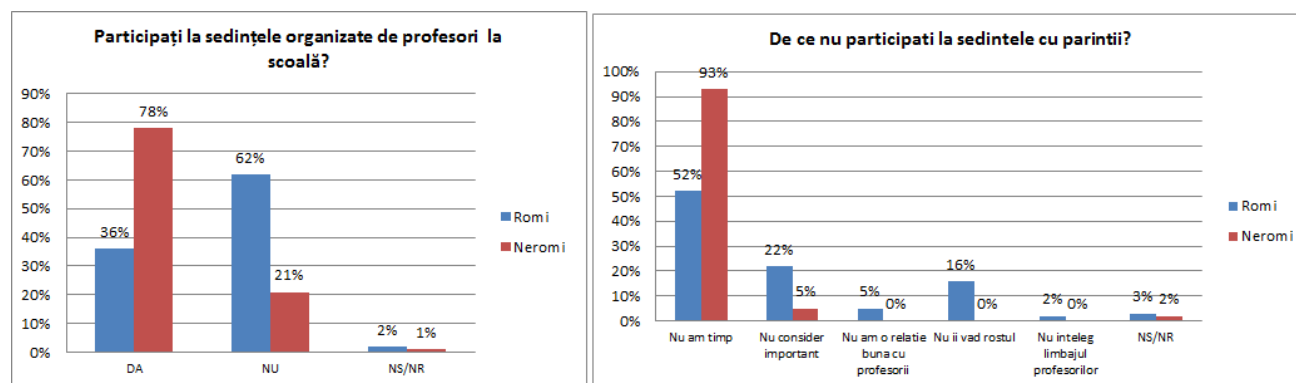
În ceea ce privește înscrierea copiilor de vârstă școlară în sistemul de învățământ, constatăm că în rândul romilor localităților din mediul urban din județul Gorj și Alba regăsim un procent de 8% dintre respondenții romi care au menționat că au copii de vârstă școlară care nu sunt înscriși în sistemul de învățământ. Aceiași situație o regăsim și la abandonul școlar unde un procent de 12% dintre respondenții romi (comparativ cu 3% neromi) au menționat că au copii care au abandonat școala. Principalele motive invocate de respondenții romi și neromi cu privire la abandonul școlar și neînscrierea în sistemul de învățământ sunt: lipsa resurselor financiare (71% romi și 86% neromi) și dezinteresul părinților (13% romi și 9% neromi).

În ceea ce privește părerea respondenților despre educație în general, opiniile sunt împărțite, respectiv în funcție de nivelul socio-economic al respondentului. Respondenții din rândul majorităților sunt conștienți de faptul că

educatia este un criteriu important pentru a reusi in viata (68% neromi comparativ cu 33% romi au mentionat ca "educatia este cea mai de pret avere"). In randul respondentilor romi regasim insa o atitudine diferita fata de educatie. Marea majoritate a respondentilor romi au mentionat ca "scoala nu iti da de mancare" (12% romi comparativ cu 2% neromi) si ca nu au incredere in sistemul de educatie.

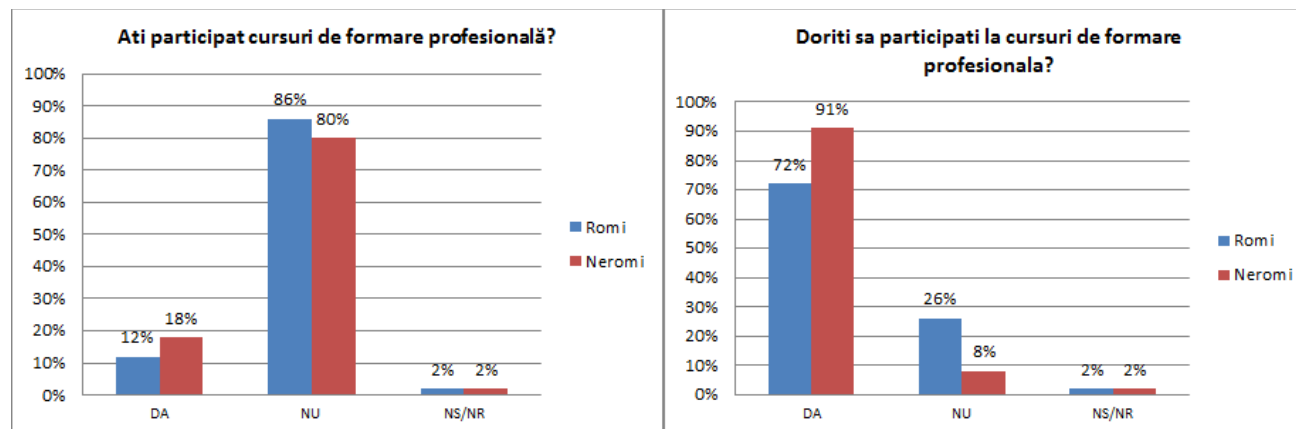
Cu privire la tratamentul diferentiat in scoala, marea majoritate a respondentilor romi au mentionat ca se fac diferente intre elevi (58%) comparativ cu raspunsurile majoritatilor care mentioneaza in proportie de 84% ca nu se fac diferente intre copii.

O situatie deosebita o intalnim la intrebarea cu privire la participarea parintilor la sedintele cu parintii organizate la scoala. Din raspunsurile primite constatam ca parintii neromi sunt mult mai activi in relatia cu scoala (78% neromi comparative cu 36% romi participa la sedintele cu parintii). Din raspunsurile primite constatam ca 62% dintre respondentii romi (comparativ cu 21% neromi) nu participa deloc la sedintele cu parintii din urmatoarele motive: Lipsa timpului/concentrarea pe identificarea resurselor financiare (52% romi si 93% neromi), nu considera important participarea la sedinte (22% romi comparative cu 5% neromi), nu au o relatie buna cu profesorii (5% romi) si nu inteleg rostul intalnirilor (16% romi).

Cu privire la importanta implicarii parintilor in procesul educational al copiilor, constatam ca marea majoritate a respondentilor constientizeaza importanta implicarii in acest proces (98% neromi si 92% romi) si sunt dispusi sa acorde mai mult timp acestei activitati bazat pe faptul ca sunt constienti de impactul pe termen lung pe care il poate avea acesta actiune in procesul de dezvoltare educationala si dezvoltarea carierei in randul copiilor lor (78% romi si 96% neromi).

Referitor la participarea respondentilor la cursuri de formare profesionala, din raspunsurile primite a rezultat faptul ca marea majoritate dintre respondenti nu au participat la cursuri de calificare sau recalificare organizate conform normelor ANC (86% romi si 80% neromi) insa si-au manifestat intentia ca pe viitor sa participe la astfel de cursuri, organizate conform nivelului lor de studii si adaptate solicitarilor de pe piata fortei de munca (72% romi si 91% neromi).

Avand in vedere nivelul scazut de educatie in randul respondentilor, in special in randul respondentilor romi care au mentionat ca nu au scoala sau ca au doar 4 clase, la intrebarea daca in prezent participa la programe de continuare a studiilor adaptate adultilor, respondentii au mentionat ca in prezent nu participa astfel de programe (96% romi) insa isi doresc sa participe la astfel de programe pentru recuperarea studiilor sau continuare a studiilor (84% romi), constientisand importanta studiilor in procesul de dezvoltare personala si participare pe piata fortei de munca.

Ocupare si Antreprenoriat

In ceea ce priveste piata fortei de munca la nivel local, din raspunsurile primite constatam ca la nivel local sunt angajatori care au nevoie de forta de munca locala. Meseriile solicitate pe piata de munca locala sunt: lucratori in confectii, lucratori in agricultura (inclusive muncitori necalificati), lucratori in constructii (calificati si necalificati), lucratori in comert, lucratori confectii metalice, lucratori in domeniul piscicultura, apicultura, morărit și panificație, lucratori in domeniul producerii energiei electrice si energiomontaj.

In ceea ce priveste pregatirea necesara ocuparii unui loc de munca pe piata locala a fortei de munca, 57% dintre respondentii neromi au mentionat ca nu au pregatirea necesara ocuparii unui loc de munca comparativ cu 49% dintre respondentii romi care au mentionat ca nu au pregatirea necesara. Avand in vedere lipsa pregatirii profesionale in randul romilor pentru a ocupa un loc de munca la nivel local, 82% dintre respondentii romi au mentionat ca sunt dispusi sa participe la cursuri de formare, comparativ cu 72% respondenți neromi care au mentionat ca sunt dispusi sa participe la cursuri de formare in meserii solicitate pe piata de munca locala.

Referitor la nivelul de studii solicitate pentru participarea la un curs de formare in domeniilor solicitate pe piata fortei de munca locale, 36% dintre respondentii neromi (comparativ cu 11% romi) au mentionat ca au studiile necesare comparativ cu 82% respondenți romi care au mentionat ca pregatirea necesara pentru a ocupa un loc de munca la nivel local si nici studiile necesare participarii la un curs de formare. Pornind de la aceasta situatie, 91% dintre respondentii romi si 67% dintre respondentii neromi au mentionat ca doresc sa participe la programe de continuare a studiilor, inclusive programe a doua sansa, constientizand importanta studiilor pentru participarea pe piata fortei de munca. Principalele motive care impiedica respondentii sa participe la programe de continuare a studiilor sunt: varsta inaintata (52% romi si 35% neromi), lipsa resurselor pentru familie/saracia (23% romi si 17% neromi), necesitatea de a lucra, inclusive munca de zilier (21% romi si 24% neromi), sunt incadrati in campul muncii (2% romi si 21% neromi).

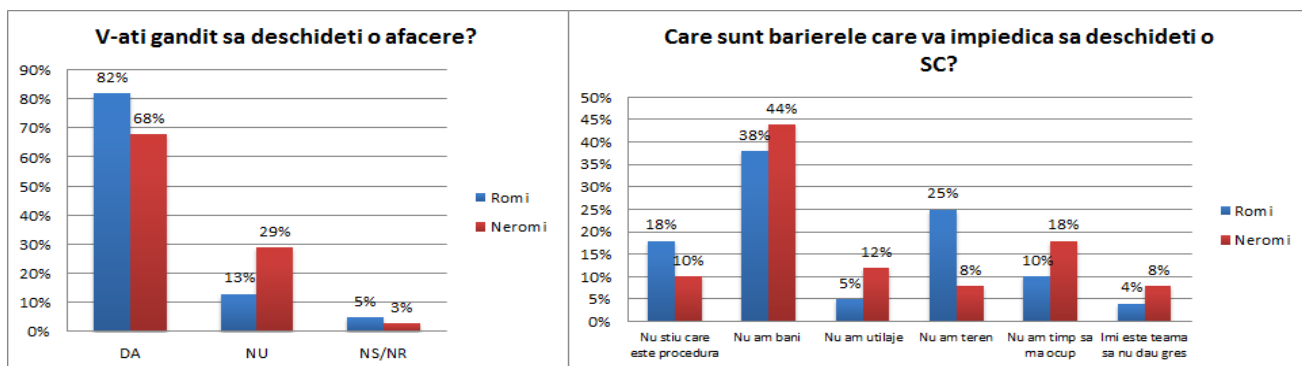
Referitor la meseriile traditionale practica in judetele, chiar daca un segment important dintre respondenți fac parte din neamul caramidarilor, acestia au mentionat ca nu mai practica meseriile traditionale.

In ceea ce priveste implicarea in activitati agricole, in randul respondentilor am identificat un procent mic de persoane care lucreaza in agricultura (17% romi si 14% neromi). In randul romilor constatam ca din respondentii implicati in activitati agricole, marea majoritate lucreaza ca lucratori necalificati, zilieri. Tipurile de activitati agricole defasurate la nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba sunt: cultivarea si prelucrare cereale, legume si fructe si agricultura de subzistenta (73% romi si 39% neromi).

Referitor la participarea respondentilor in cadrul unor societati comerciale, marea majoritate a respondentilor au mentionat ca nu sunt actionari si nici nu detin statutul de administrator in cadrul unei societati comerciale (92% romi si 79% neromi). In cazul respondentilor care au raspuns afirmativ la intrebarea privind participarea in cadrul unei societati comerciale (3% romi si 15% neromi), acestia au mentionat ca profilul firmelor sunt: comert cu amanuntul, magazine mixte, bar restaurant, prestari diverse servicii si constructii.

Chiar daca in acest moment, respondentii au mentionat ca nu sunt actionari si nici nu detin statutul de administrator in cadru unei societati comerciale, la intrebarea daca pe viitor respondentii doresc sa-si deschida o afacere, marea majoritate a raspuns afirmativ. La nivel local constatam ca respondentii iau in calcul foarte serios componenta de antreprenoriat si considera ca o afacere poate sa fie Solutia pentru rezolvarea problemelor lor (82% dintre respondentii romi si 68% dintre respondentii neromi). Totodata, sunt si constienti cu privire la barierele cu care se confrunta in procesul de deschidere a unei afaceri, respectiv: lipsa resurselor financiare (38% romi si 44% neromi), nu cunosc procedurile de infiintare (18% romi si 10% neromi), lipsa spatiului pentru sediul social (25% romi si 8% neromi), teama de esec (4% romi si 8% neromi) si lipsa preocupari constante (10% romi si 18% neromi).

Trebuie sa mentionam ca in procesul de identificare a problemelor care afecteaza accesul romilor pe piata muncii din judetul Gorj, in luna septembrie 2022, Sastipen a realizat o analiza de nevoi care scoate in evidenta faptul ca situatia de ocupare a romilor la nivelul judetului Gorj nu s-a schimbat semnificativ comparativ cu 2015, in continuare aceasta situatie este caracterizata de o prezenta mai mare a romilor pe piata informala a muncii (38% dintre respondenti care realizau venituri au mentionat ca lucreaza fara forme legale), au un nivel scazut de educatie (43% dintre respondenti au mentionat ca nu au finalizat educatia obligatorie de 10 clase), numar semnificativ de beneficiari de prestatii sociale (27%) numar mare de persoane casnice tinere, in special femei (peste 53%), de unde se observa potentialul de munca nefolosit al romilor, lipsa programelor de calificare profesionala adaptate nivelului de educatie al romilor, incidenta ridicata a somajului de lunga durata si lipsa programelor/proiectelor in domeniul economiei sociale care sa sprijine componenta de ocupare. Daca analizam din perspectiva urban/rural, constatam ca in mediu rural regasim o proportie de 36% dintre respondenti implicati in sectorul agricol ca muncitori necalificati sau zilieri, obtin venituri ocazionale sau sezoniere in proportie de peste 45%. In mediul urban, constatam ca nivelul de educatie al romilor este mult mai ridicat (34% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 23% au finalizat studiile obligatorii, 14% au finalizat studiile liceale, 7% au finalizat studii superioare) in comparatie cu mediul rural (12% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 10% au finalizat studiile obligatorii, 6% au finalizat studiile liceale). Din analiza rapoartelor de activitate realizate de BJR Gorj, constatam ca activitatea in domeniul ocuparii romilor este reflectata doar din perspectiva participarii romilor la cursuri de formare profesionala si implementarea de actiuni de informare a romilor cu privire la locurile de munca vacante, actiune implementata prin AJOFM. Componenta de economie sociala ca raspuns la nevoia de a asigura locuri de munca pentru persoanele vulnerabile de etnie roma este total ignorata de responsabilii implementarii planurilor de actiune in domeniul incluziunii romilor de la nivel judetean. Lipsa infrastructurii necesare implementarii de campanii de informare in randul cetatenilor cu privire la oportunitatile oferite de programele implementate in domeniul economiei sociale si lipsa programelor de asistenta a persoanelor interesate de dezvoltarea structurilor de economie sociala sunt principalele cauze mentionate de reprezentatul BJR Gorj care determina aceasta situatie. O situatie similara o regasim si in judetul Alba, din analiza realizata de partenerii proiectului, respectiv Asociatia Pakiv, constatam ca potentialul de resursa umana roma nu este valorificat, romii confruntandu-se in continuare cu un grad ridicat de excluziune sociala si neparticipare pe piata fortei de munca. La nivelul anului 2022, situatia de ocupare a romilor la nivelul judetului Alba era caracterizata de o prezenta mai mare a romilor pe piata informala a muncii (41% dintre respondenti au mentionat ca lucreaza fara forme legale), au un nivel scazut de educatie (36% dintre respondenti au mentionat ca nu au finalizat educatia obligatorie de 10 clase), numar mare de persoane casnice tinere, in special femei (peste 43% dintre persoanele intervievate au declarat ca sunt persoane casnice), lipsa calificarilor (63% au mentionat ca nu au nici o calificare), incidenta ridicata a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca (54% sunt in cautarea unui loc de munca). Din perspectiva educatiei, in mediul urban, constatam ca nivelul de educatie al romilor este mult mai ridicat (18% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 32% au finalizat studiile obligatorii, 18% au finalizat studiile liceale, 4% au finalizat studii superioare) in comparatie cu mediul rural (18% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 17% au finalizat studiile obligatorii, 9% au finalizat studiile liceale, 14% scoala de meserii/postliceala). Atitudinea discriminatorie a angajatorilor fata de romi precum si remuneratia minima oferita romilor in procesul de angajare sunt factori care determina o participare scazuta a romilor pe piata muncii (62% dintre respondenti au mentionat ca sunt discriminati de angajatori atunci cand se prezinta la un interviu pentru ocuparea unui loc de munca). Referitor la programele in domeniul economiei sociale, constatam ca la nivelul judetului Alba romii sunt dornici sa dezvolte initiative in domeniul antreprenoriatului social insa prezinta temeri in ceea ce priveste administrarea resurselor financiare alocate din fonduri europene. Analizand situatia prezentata mai sus, constatam ca populatia de etnie roma din judetele tinta ale proiectului nu este suficient pregatita pentru a dezvolta si gestiona scheme de ajutor de minimis care sa contribuie la dezvoltarea structurilor de economie sociala, ca forma de participare pe piata muncii. Lipsa informarii cu privire la modalitatea de functionare a structurilor de economie sociala, lipsa de informare cu privire la modalitatea de obtinere a suportului financiar pentru dezvoltarea structurilor de economie sociala, lipsa programelor de asistenta a persoanelor interesate de dezvoltarea structurilor de economie sociala, lipsa educatiei antreprenoriale precum si teama de esec, sunt principalele probleme care determina o participare scazuta a romilor la programele si proiectele derulate in acest domeniu de activitate

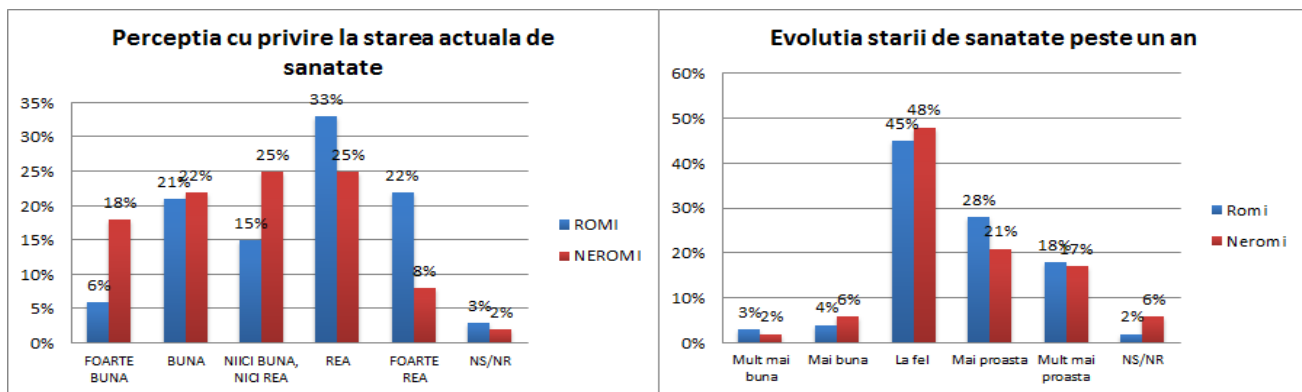
În localitățile urbane din cele două județe, conform răspunsurilor primite de la respondenți, constatăm că nu au fost organizate sesiuni de instruire în domeniul antreprenoriatului. Întrebat fiind dacă au participat la astfel de cursuri, peste 90% dintre respondenți au menționat că nu au participat la astfel de evenimente de instruire. La întrebarea dacă sunt interesați de participarea la cursuri în domeniul antreprenoriatului, marea majoritate a respondenților au răspuns afirmativ (89% romi și 84% neromi), constetizând faptul că antreprenoriatul poate constitui o soluție la problemele financiare cu care aceștia se confruntă.

Domeniul Sanatate

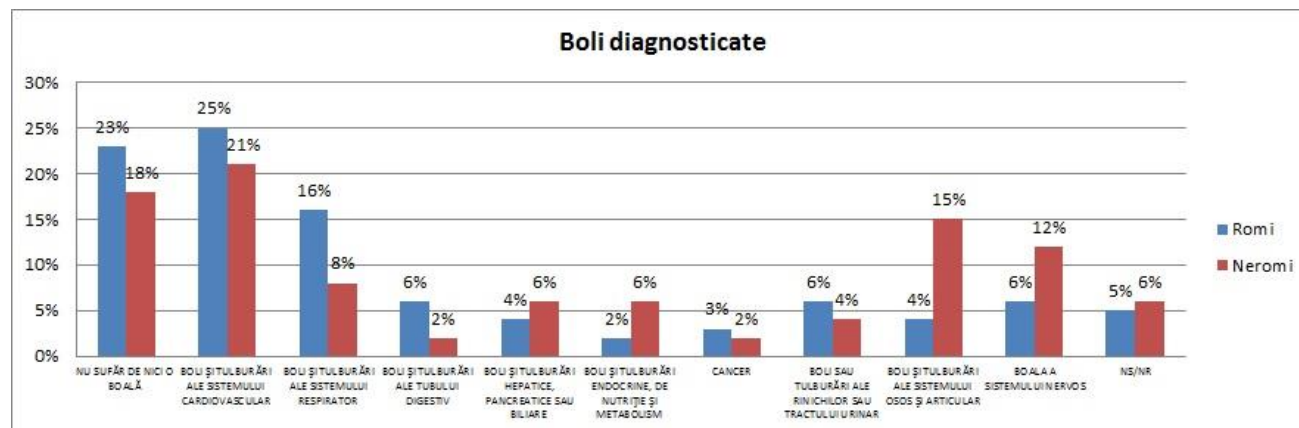
Marea majoritate a respondenților sunt înscrși pe listele medicilor de familie (68% romi și 83% neromi). Pentru respondenții care au menționat că nu au medic de familie, principalele motive invocate sunt: lipsa asigurărilor de sănătate (36% romi și 26% neromi), nu cunosteau procedura de înscriere pe listele medicilor de familie (24% romi și 35% neromi). În același timp, constatăm că lipsa înscrierii pe listele medicilor de familie este și un rezultat cauzat de neglijența respondenților, respectiv: nu am avut nevoie de medic până acum și de aceea nu am mers la medic (12% romi și 22% neromi), am neglijat/nu m-a interesat (15% romi și 7% neromi) și migrația forței de muncă în străinătate/calătorii în străinătate (13% romi și 10% neromi).

În ceea ce privește percepția respondenților cu privire la starea lor de sănătate, din răspunsurile primite constatăm că între respondenții romi și neromi există diferențe semnificative. Dacă peste 58% dintre neromi își apreciază starea de sănătate ca fiind bună și foarte bună, la nivelul respondenților romi constatăm că peste 42% își apreciază starea de sănătate ca fiind rea și foarte rea (comparativ cu 32% respondenți neromi). Din analiza acestor rezultate putem emite două concluzii: 1) în rândul neromilor percepția este pozitivă-optimistă bazată pe faptul că neromii își apreciază starea de sănătate din perspectiva lipsei bolii diagnosticate; 2) în rândul romilor percepția este realistă bazată pe simptomele bolilor.

Referitor la aprecierea stării de sănătate în viitor, din răspunsurile primite constatăm că respondenții romi și neromi sunt mult mai realști. Respondenții romi apreciază că în viitorul apropiat evolua în rău (28%) și mai rău (18%) datorită situației socio-economice precare și lipsei educației pentru sănătate. În schimb, 48% dintre respondenții neromi consideră că starea lor de sănătate va fi la fel iar un procent de 39% dintre respondenți consideră că starea lor de sănătate va evolua în rău (21%) și mai rău (18%).

Referitor la bolile cu care au fost diagnosticati respondentii, constatam ca un numar ridicat dintre acestia sunt diagnosticati cu boli cardiovasculare (23% romi si 18% neromi) si boli ale aparatului respirator (25% romi si 21% neromi). In lipsa unui diagnostic, un numar semnificativ dintre respondenti au mentionat ca nu sufera de nici o boala (23% romi si 18% neromi).

Atunci cand au o problema de sanatate, majoritatea respondentilor mentioneaza ca se adreseaza medicului de familie (51% romi si 78% neromi). Sunt inregistrate si raspunsuri care mentioneaza ca se trateaza singuri folosind metode traditionale, cumpara medicamente de la farmacie fara o prescriptie medicala (28% romi si 8% neromi) sau se adreseaza direct unitatilor de primiri urgente.

Respondentii au mentionat ca si-au ales singuri medicii de familie (68% romi si 84% neromi) si din punct de vedere al increderei, peste jumatate dintre respondenti au mentiona ca au incredere foarte multa in doctorii lor (58% romi si 66% neromi).

In general, respondentii se adreseaza medicilor de familie din urmatoarele motive: obtinerea unei trimeri la un medic specialist (28% romi si 21% neromi), eliberarea unei retete (21% romi si 18% neromi), eliberarea de avize, adeverite, certificate medicale (14% romi si 12% neromi), analize medicale (18% romi si 16% neromi).

La nivel local, situatia procurarii medicamentelor este diferita in randul respondentilor. Respondentii romi isi procura mai greu medicamentele, 48% respondenti romi (comparative cu 16% neromi) respondenti mentioneaza ca isi procura medicamente greu si 21% dintre respondenti mentioneaza ca isi procura medicamentele foarte greu (comparativ cu 12% neromi). Aceiasi situatie o regasim si in cazul medicamentelor compensate, respectiv 42% respondenti romi (comparative cu 18% neromi) respondenti mentioneaza ca isi procura medicamente compensate destul de greu si 11% dintre respondenti mentioneaza ca isi procura medicamentele foarte greu (comparativ cu 8% neromi).

Situatia vaccinarilor este mult peste media asteptata. In randul adultilor, rata de vaccinare este de 72% romi si 93% neromi. Respondentii localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba sunt constienti de importanta vaccinarii in procesul de prevenire a imbolnavirilor. In randul copiilor, rata de vaccinare este de 92% romi si 96% neromi. In cazul copiilor nevaccinati, in mare parte motivele sunt legate de migratia familiilor si inscrierea copiilor pe listele medicilor de familie.

Situatia Actelor de Identitate si de casatorie

Din perspectiva actelor de identitate in randul adultilor, la nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba, 8% dintre cetatenii romi se confrunta cu lipsa actelor de identitate. Din raspunsurile primite constatam 8% dintre respondentii romi nu au carti de identitate si 3% nu au certificate de nastere. Cetatenii neromi nu se confrunta cu lipsa actelor de identitate, toti respondentii mentionand ca au atat carti de identitate cat si certificate de nastere.

Din perspectiva starii civile, 70% dintre respondent romii au mentionat ca sunt casatoriti fara acte legale (comparativ cu 33% neromi), 20% au mentionat ca sunt necasatoriti (comparativ cu 7% neromi), 10% au

mentionat ca sunt casatoriti cu forme legale (comparativ cu 55%). In randul neromilor regasim un procent de 2% vaduvi si 3% divortati.

Situatia locuirii

In ceea ce priveste tipul locuintelor romilor, constatam ca locuintele respondentilor se regasesc in comunitate cu romi compacta (81%) si alaturi de majoritari (16%). Locuintele romilor sunt compuse din 1-2 camere, mare parte racordate la reseaua de energie electrica (70%), cu acces la o sursa de apa, cu un grad ridicat de uzura care necesita reparatii (32% dintre locuinte sunt cu grad ridicat de prabusire datorita calamitatilor naturale). Bunurile de folosinta indelungata in gospodariile romilor sunt: frigider (35%), TV (80%), masina de spalat (12%), telefon mobil (56%), calculator (5%), aragaz (25%) si autoturism (6

In cazul locuintelor supuse riscului prabusirii in caz de calamitate naturala, respondentii au mentionat ca se confrunta cu o serie de probleme care ii impiedica sa consolideze locuintele, respectiv: lipsa resurselor financiare (28% romi si 18% neromi), lipsa implicarii autoritatilor locale/eliberare avize, sprijin financiar (16% romi si 12% neromi), lipsa unor solutii tehnice care sa permita consolidarea (26% romi si 5% neromi). Constienti de necesitatea consolidarii locuintelor si de riscul prabusirii, un procent semnificativ dintre respondentii au mentionat ca in prezent sunt in process de consolidare, chiar daca situatia financiara nu le permite (34% romi si 61% neromi).

In ceea ce priveste situatia locuirii, in judetele Gorj si Alba, sunt diferente semnificative intre respondentii romi si neromi. In cazul romilor, acestia locuiesc in locuinte proprietate personala (71%) sau locuinte mostenite de la parinti (25%) pentru care nu detin acte de proprietate (84% dintre respondentii romi au mentionat ca nu detin acte de proprietate). In cazul neromilor, acestia locuiesc in locuinte proprietate personala (72%) si locuinte mostenite de la parinti (25%). Referitor la actele de proprietate, 68% dintre respondentii neromi au mentionat ca au acte de proprietate si un procent de 21% dintre respondenti au mentionat ca nu detin acte de proprietate, insa sunt in curs de obtinere.

Cauzele care determina situatia lipsa actelor de proprietate sunt legate de faptul ca au construit case fara autorizatie de constructie si faptul ca au mostenit casa de la parinti care la randul lor nu aveau acte de proprietate.

Religie, cultura si traditii

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (88,71%). In ceea ce priveste toleranta intre membrii localitatii constatam ca la nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba exista un grad ridicat de toleranta si respect intre cetatenii (75% romi si 68% neromi au mentionat ca au o relatie foarte buna cu cetatenii care sunt de alta religie sau apartenenta etnica). Nu sunt inregistrate conflicte la nivelul localitatii intre cetatenii bazate pe diferente culturale, religioase sau etnice.

Conform raspunsurilor primite, romii din judetele Gorj si Alba sunt impartiti in doua categorii, respectiv romi traditionali (caldarari, caramidari, spoitori, gabori) pastratori ai traditiei si culturii romilor si romi asimilati care nu vorbesc limba romani. Referitor la practicarea casatoriilor timpurii, 72% dintre respondentii romi au mentionat ca in comunitatea lor nu se practica fenomenul casatoriilor timpurii, 28% dintre respondentii au mentionat ca acesta practica existanta insa incepe sa se stinga treptat deoarece acestia au constientizat ca aceasta practica afecteaza atat starea de sanatate si starea emotionala a copiilor.

In judetele Gorj si Alba, casatoriile mixte nu sunt o practica des intalnita intre membrii localitatii (82% dintre respondentii romi si 91% dintre respondentii neromi mentionand ca la nivel local nu se practica aceste tipuri de casatorii). Peste 65% dintre respondenti romi si neromi considera ca aceste tipuri de casatorii sunt sortite esecului datorita diferentelor culturale.

Resurse locale

La nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba exista un camine culturale care nu ofera prea multe oportunitati de petrecerea timpului liber pentru cetateni. Din acest motiv, la intrebarea unde isi petrec

timpul liber, respondenții au menționat că își petrec timpul liber acasă (83% romi și 95% neromi). În orașele mai mici din cele două județe nu există parcuri sau unități tip after school care să vină în sprijinul copiilor vulnerabili, cantina socială care să vină în sprijinul populației vulnerabile, nu există spațiu de recreere pentru bătrâni/pensionari sau centre de îngrijire copii care să le ofere posibilitatea adulților apti de muncă să devină activi pe piața forței de muncă.

La nivel local există magazine în care se desfășoară produse necesare traiului de zi cu zi cât și târguri/piete care să sprijine procesul de valorificare a produselor locale.

Dimamica Sociala

În general, cetățenii localităților din mediul urban din județul Gorj și Alba sunt nemulțumiți cu privire la viața pe care o duc (51% romi și 42% neromi). Problemele cu care se confruntă respondenții sunt: lipsa resurselor financiare și sărăcia (41% romi și 63% neromi), lipsa locurilor de muncă (35% romi și 30% neromi) precum și nivel scăzut de educație (24% romi și 6% neromi). Una dintre problemele majore cu care se confruntă respondenții este migrația în străinătate a forței de muncă.

Referitor la încrederea acordată reprezentatilor autorității locale, respondenții au menționat că au încredere multă în aleșii locali și în institutiile locale (62% romi și 68% neromi). În general, atunci când se iau decizii la nivel local, autoritatea locală se consultă cu cetățenii (72% romi și 65% neromi au răspuns că sunt consultanți de APL în procesul de luare a deciziilor) și din răspunsurile primite am constatat că cetățenii vor să participe în continuare în procesul de consultare comunitară organizat de APL (90% romi și 95% neromi au răspuns că vor să fie consultați în procesul de luare a deciziilor).

În ceea ce privește accesul la apă potabilă, din răspunsurile primite constatăm că marea majoritate a respondenților s-au declarat mulțumiți. La nivelul satelor, alimentarea cu apă se face de la o sursă forată (put forat/fantani) cât și de la rețeaua publică.

Referitor la accesul la energie electrică, din răspunsurile primite constatăm că, atât românii cât și neromii (70% romi și 95% neromi) sunt mulțumiți cu privire la accesul la rețeaua de energie electrică. Avem înregistrat și un procent de 30% respondenți neromi care au menționat că nu au acces la rețeaua de energie electrică (casele lor nu sunt racordate la energie electrică datorită lipsei contractelor de furnizare energie electrică).

Referitor la starea drumurilor, din analiza răspunsurilor a rezultat faptul că între respondenții romi și cei neromi există diferențe semnificative, respectiv: 82% dintre respondenții neromi (comparative cu 38% romi) sunt mulțumiți de starea drumurilor; în schimb 58% dintre respondenții romi sunt nemulțumiți și total nemulțumiți cu privire la starea drumurilor. De aici putem concluziona că în comunitatea cu romi nu au fost făcute demersuri pentru îmbunătățirea stării drumurilor.

Aceiași situație o regăsim și la întrebarea cu privire la accesul la unitățile/cabinetele medicale. Respondenții neromi (82%) s-au declarat mulțumiți comparativ cu 54% dintre respondenții romi s-au declarat nemulțumiți și total nemulțumiți. Lipsa asigurărilor medicale în rândul romilor conduce la această situație de acces scăzut la serviciile medicale.

Referitor la ordinea și siguranța publică, atât respondenții romi cât și neromi (78% romi și 82% neromi) au menționat că sunt foarte mulțumiți de serviciul poliției locale din Gorj și Alba.

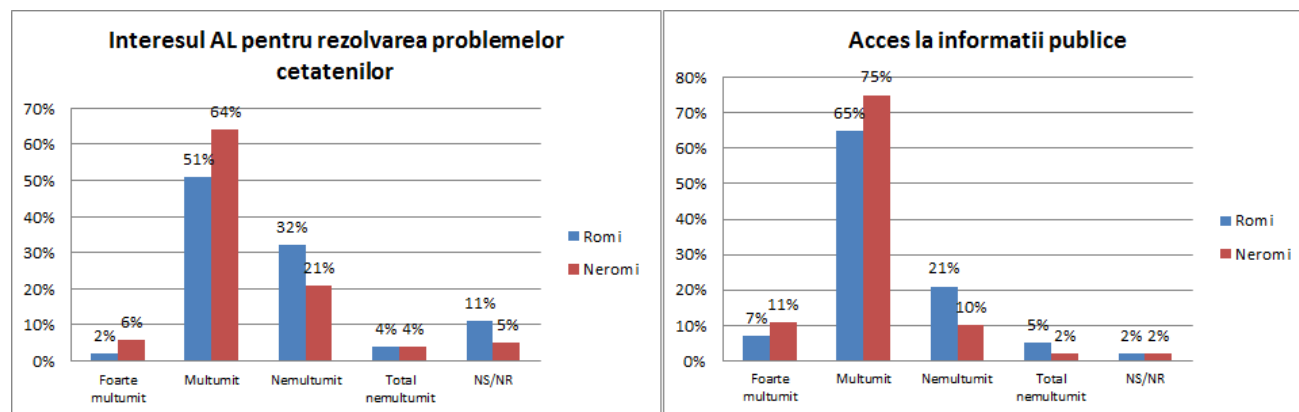
Aceiași situație o regăsim și în cazul unităților de învățământ. Atât respondenții romi cât și cei neromi (72% romi și 85% neromi) sunt mulțumiți și foarte mulțumiți de felul în care funcționează unitățile de învățământ.

La capitolul transport și asigurarea legăturilor cu alte localități învecinate, respondenții s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți (82% romi și 92% neromi).

Referitor la locurile de muncă existente la nivel local și piața forței de muncă, respondenții s-au declarat nemulțumiți și foarte nemulțumiți (85% romi și 62% neromi). De aici rezultă necesitatea dezvoltării pieței forței de muncă locale bazat pe nevoile de dezvoltare locală.

Cu privire la curatenia localitatii, 78% respondenți romi cât și 82% respondenți neromi sunt mulțumiți și total mulțumiți cu privire la felul în care este gestionată această situație la nivel local.

Referitor la felul în care se implică autoritatea locală în procesul de rezolvare a problemelor cetățenilor, respondenții s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți într-un procent semnificativ (51% romi și 70% neromi). Situație similară o regăsim și la întrebarea referitoare la accesul la informație publică. Respondenții au menționat că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți cu privire la felul în care se comunică informația publică și felul în care se asigură accesul la informații (72% romi și 86% neromi).

Referitor la felul în care APL asigură protecția grupurilor vulnerabile, constatăm diferențe de opinie referitoare la acest item bazat pe nivelul de vulnerabilitate a respondenților. În cazul respondenților romi constatăm că aceștia s-au declarat nemulțumiți și total nemulțumiți de felul în care APL gestionează situația grupurilor vulnerabile (78% respondenți romi) comparativ cu 52% respondenți neromi care s-au declarat mulțumiți și foarte mulțumiți de felul în care APL gestionează situația grupurilor vulnerabile.

O situație similară o regăsim în cazul implicării APL în protecția în caz de calamități naturale. Constatăm diferențe de opinie bazat pe vulnerabilitatea respondenților care dețin proprietăți aflate în risc de prăbușire datorat calamităților naturale. În cazul romilor, 52% dintre respondenții au menționat că sunt nemulțumiți și total nemulțumiți de felul în care sunt sprijiniți de către APL, comparativ cu 12% dintre respondenții neromi care se află în aceeași situație.

În ceea ce privește procesul de relaționare dintre romi și majoritari din răspunsurile primite constatăm că la nivel local există o relație bună de conviețuire, fără conflicte majore intercomunitare (85% romi și 70% neromi consideră că la nivel local nu sunt conflicte între romi și neromi), bazată pe comunicarea directă și implicarea autorităților. În cazul în care au fost înregistrate neînțelegeri între romi și neromi, s-a apelat la calea amiabilă sau la intervenția autorităților.

În general, atunci când respondenții au o problemă, aceștia se adresează autorităților locale verbal (15% romi și 20% neromi) sau în scris (20% romi și 72% neromi). În cazul respondenților romi constatăm faptul că aceștia apelează foarte des la un facilitator, respectiv un lucrător comunitar/reprezentant rom în relația cu APL (62%).

Resurse umane

Din analiza efectuată în teren și din răspunsurile primite de la respondenți, în județele Gorj și Alba constatăm că membrii comunității cu romi nu beneficiază de activitatea unui mediator sanitar.

La nivelul autorității locale activează un consilier local ales din rândul comunității romilor și un profesor de limba romani.

Dacă activitatea consilierului local este apreciată pozitiv de către respondenți (60% au menționat că activitatea expertului local este bună), nu aceiași apreciere o regăsim și în relația cu profesorul de limba romani. Marea majoritate a respondenților au menționat că nu au o relație bună cu acest profesor și nici nu găsesc utilitatea studierii limbii romani în școală, în contextual în care românii nu vorbesc limba romani.

Cu privire la procesul de luare a deciziei în cadrul Consiliului local și bazat pe principiul transparenței în procesul decizional, 92% dintre respondenții romi și 63% dintre respondenții neromi, au menționat că nu au participat

niciodata la o sedinta a membrilor consiliului local. Constienti de necesitatea participari directe in procesul de luare a deciziilor, 84% dintre respondentii romi si 93% dintre respondentii neromi au mentionat ca vor sa primeasca informatii cu privire la rezultatele sedintelor Consiliului Local. Totodata acestia isi manifesta si intentia de a participa la sedintele membrilor consiliului Local.

Asistenta Sociala

Marea majoritate a respondentilor romi (89%) au mentionat ca primesc ajutor social, comparative cu 81% neromi care au mentionat ca nu au cerut vreodata ajutor social de la primarie. In schimb un numar semnificativ dintre respondenti au primit ajutor de incalzire de la primarie (87% romi si 36% neromi). La nivelul autoritatii locale, conform raspunsurilor primite, constatam ca se practica acordarea de ajutoare de urgenta (87% romi si 85% neromi).

In calitate de parinti, 89% dintre respondentii romi si 82% dintre respondentii neromi primesc alocatia lunara pentru copii, in conformitate cu legislatia in vigoare. La nivelul unitatilor scolare din Gorj si Alba nu se practica acordarea de burse elevilor.

Referitor la violenta domestica, conform raspunsurilor primite constatam ca peste 80% dintre respondenti romi recunosc aceasta parctica in comunitate, comparative cu 79% neromi care mentioneaza ca in comunitatea lor nu se practica violenta domestica. Din raspunsurile respondentilor, autoritatea locala intervine in procesul de prevenire sau rezolvare a cazurilor de violenta domestica dupa cum urmeaza: prin consiliere oferit de asistentii sociali sau mediatorul scolar (in cazul romilor) sau cu ajutorul politiei.

Referitor la programele de sustinere a copiilor de varsta scolară, la nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba nu se deruleaza programe de tip after school, inasa din raspunsurile primite, acest tip de program este bine venit in conditiile in care sunt multi copii cu risc crescut de abandon scolar.

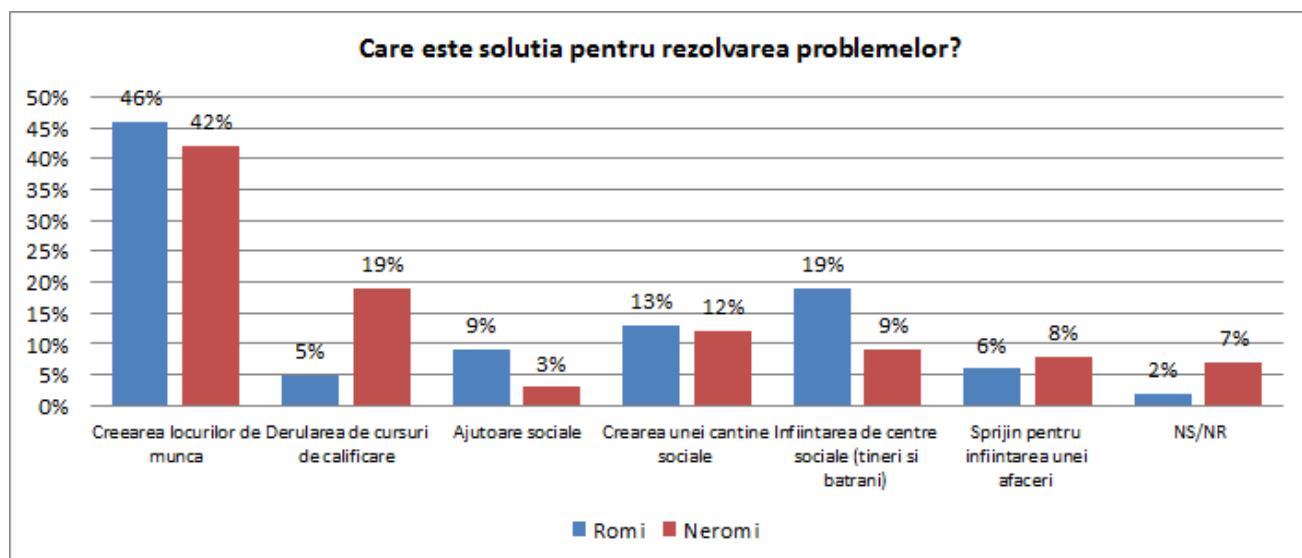
Tot in domeniul asistentei sociale, la nivelul localitatilor din mediul urban din judetul Gorj si Alba nu se deruleaza programe tip cantina sociala. Lipsa fondurilor si a unui spatiu adecvat unui astfel de program a condus la acesta situatie. Din raspunsurile primite constatam ca respondentii doresc o astfel de initiativa care sa vina in sprijinul oamenilor vulnerabili, indiferent de etnia lor. Respondentii au mentinat ca sunt o serie de persoane apartinand categoriei de persoana vulnerabila care ar putea deveni asistati social si beneficiari ai unei cantine sociale la nivel local.

In judetele Gorj si Alba, migratia fortei de munca si a persoanelor in strainatate este o practica des intalnita. In cazul in care parintii pleaca in strainatate, responsabili pentru sustinerea copiilor minori sunt buncii (82% romi si 89% neromi). In general, acesti copii se incadreaza foarte usor in categoria persoanelor vulnerabile.

Autoritatile locale trebuie sa ia masuri in cazul acestor copii iar respondentii vin si cu recomandari la adresa APL, respectiv: sa le ofere consiliere privind situatia scolara, sa ii ajute material/financiar, sa infiinteze un centru de zi, sa aibe grija de buncii acestor copii (in cazul in care buncii nu pot asigura bunastare copiilor), sa creeze locuri de munca la nivel local bazat pe meseriile sau abilitatile parintilor care migreaza, sa ofere burse sociale copiilor si atrga fonduri pentru implementarea de proiecte care sa creasca rata de ocupare.

In ceea ce priveste persoanele cu handicap de la nivel comunitar, respondentii mentioneaza ca acestea beneficiaza de ajutorul statului (52% romi si 80% neromi). In cazul romilor, 18% dintre respondentii romi, mentioneaza ca sunt persoane cu handicap in comunitatea romilor care nu beneficiaza de nici un ajutor din partea statului, chiar daca au fost facute demersuri.

La modul general, conform raspunsurilor primite din partea respondentilor cu privire la procesul de rezolvare a problemelor, principalele arii de interentie sunt: crearea locurilor de munca si dezvoltarea unor servicii comunitare care sa vina in sprjinul cetatenilor (centre de tip after school, cantina sociala, centre de zi pentru batrani, s.a).

3.2. Rezultate componenta calitativa

In cadrul acestei componente, conform metodologiei de cercetare, echipa de culegatori de date a organizat interviuri structurate cu urmatoarele categorii de responendenti: reprezentant al autoritatii locale, reprezentant al comunitatii cu romi, reprezentant invatamanat local, reprezentant sistemul sanitar local si reprezentant serviciul de asistenta sociala de la nivel local.

Interviu d-l Cosmin Popescu, presedintele CJ Gorj

Din discutiile purtate au rezultat urmatoarele concluzii:

- Referitor la aspectele vietii membrilor comunitatilor cu romi din mediul urban, acesta mentioneaza ca nu este foarte multumit. Considera ca sunt multe proiecte de facut care sa vina in sprijinul oamenilor. Lipsa infrastructurii este o problema care afecteaza atat populatia cat si posibili investitori.
- Principala problema la nivel local este saracia cu care se confrunta localnicii care atrage dupa sine probleme la nivelul primariei (oamenii nu platesc taxe si impozite) care inregistreaza datorii foarte mari la furnizori.
- Referitor la increderea acordata membrilor comunitatii, interlocutorul mentioneaza ca are incredere in membrii comunitatii, dovada fiind mobilizarea acestor in jurul initiativelor locale organizate de APL si nu numai. "... ori de cate ori am apelat la ei au venit la actiunile noastre..."
- Procesul de consultare cu membrii localitatilor urbane se realizeaza prin informari directe, prin intermediul consilierilor locali si prin intermediul organizarii de intalniri pe sate cu membrii comunitatii.
- Prioritatile APL in urmatoorii 4 ani sunt: dezvoltarea infrastructurii si atragerea de investitori care sa produca locuri de munca pentru oameni.
- Respondentul si-a manifestat nemultimea fata de urmatoarele aspecte: lipsa locurilor de munca, accesul la serviciile medicale, ridicarea gunoierului menajer, scoala din judetele, starea drumurilor, locurile de munca, petrecerea timpului liber al membrilor localitatii si fata de politicile de protectie a persoanelor defavorizate.
- La nivel local exista o strategie de dezvoltare locala care sa vina in sprijinul oamenilor aflati in nevoie insa fara aplicabilitate datorita lipsei fondurilor necesare implementarii.
- Referitor la situatia locuirii membrilor comunitatilor cu romi, respondentul mentioneaza ca marea majoritate se confrunta cu probleme care le afecteaza starea de sanatate. Casele sunt construite din chirpici, caramida si paienta. Veniturile membrilor comunitatilor cu romi sunt provenite din bani din munca in strainatate, munca cu ziua si prestatii sociale.

În final, reprezentatul autorității județene menționează importanța dezvoltării comunitare din perspectiva accesului la un loc de muncă și realizării de venituri decente care să le permită cetățenilor să își redobândească încrederea și să asigure copiilor un viitor mai bun. În plus, acesta consideră prioritar crearea locurilor de muncă, dezvoltarea unor inițiative în domeniul socio-medical care să asigure necesarul populației, asfaltarea drumurilor și îmbunătățirea infrastructurii (școala are nevoie de grupuri sanitare, sală de sport, ș.a), investiția în educație. Totodată menționează importanța colaborării cu societatea civilă în beneficiul cetățenilor menționând importanța atragerii de fonduri în parteneriat public-privat care să contribuie la dezvoltarea armonioasă a comunei.

Recomandarile respondenților cu privire la îmbunătățirea situației membrilor grupurilor vulnerabile de la nivel local sunt: crearea locurilor de muncă la nivel local, dezvoltarea de programe educaționale pentru adulți, dezvoltarea de programe educaționale și de susținere a tinerilor în învățământ (burse pentru elevi, after school, centre de zi, ș.a), crearea unui centru de zi pentru bătrâni, crearea unei cantine sociale pentru nevoiași, crearea unui centru de consiliere individualizată pentru persoane aflate în situație de risc.

Rezultatele cercetării/concluzii finale

În domeniul educației:

Cu privire la nivelul studiilor, conform datelor interpretate, observăm că în rândul romilor înregistram un procent semnificativ de persoane de etnie romă care au absolvit învățământul de 8 clase (43%) și un procent îngrijorător de persoane care nu au urmat nici o formă de învățământ (25%). În rândul neromilor, înregistram valori mai mici în comparație cu romii la nivelul studiilor de 8 clase (18%) în schimb regăsim valori moderate la nivelul studiilor obligatorii (23%) și liceale (21%). Dacă analizăm per ansamblu situația studiilor respondenților constatăm că în rândul romilor nivelul de educație se limitează la învățământul gimnazial comparativ cu nivelul de educație din rândul respondenților majoritari care se situează în zona studiilor obligatorii, liceale și postliceale.

În rândul copiilor romi regăsim un risc crescut de abandon școlar la nivelul întregii comunități. Absenteismul școlar este un fenomen des întâlnit în rândul copiilor și un factor care afectează procesul de instruire. Lipsa unor programe de susținere a copiilor (burse, programe tip afterschool) derulate la comunitar sunt factori care pot afecta pe termen lung procesul de dezvoltare personală a indivizilor. Cu privire la importanța implicării părinților în procesul educațional al copiilor, constatăm că marea majoritate a respondenților constientizează importanța implicării în acest proces (98% neromi și 92% romi) și sunt dispuși să acorde mai mult timp acestei activități bazat pe faptul că sunt constienți de impactul pe termen lung pe care îl poate avea această acțiune în procesul de dezvoltare educațională și dezvoltarea carierei în rândul copiilor lor (78% romi și 96% neromi).

În ceea ce privește gradul de interes al romilor cu privire la participarea în cadrul unor programe de prevenire și corectare a părăsirii școlii de către persoanele de etnie romă, inclusiv participarea la programul “A doua Șansă”, respondenții și-au manifestat intenția de a participa active la astfel de programe, constientizând rolul educației în procesul de obținere a unui loc de muncă.

În domeniul ocupare și antreprenoriat:

Trebuie să menționăm că în procesul de identificare a problemelor care afectează accesul romilor pe piața muncii din județul Gorj, în luna septembrie 2022, Sastipen a realizat o analiză de nevoi care scoate în evidență faptul că situația de ocupare a romilor la nivelul județului Gorj nu s-a schimbat semnificativ comparativ cu 2015, în continuare această situație este caracterizată de o prezență mai mare a romilor pe piața informală a muncii (38% dintre respondenți care realizau venituri au menționat că lucrează fără forme legale), au un nivel scăzut de educație (43% dintre respondenți au menționat că nu au finalizat educația obligatorie de 10 clase), număr semnificativ de beneficiari de prestații sociale (27%) număr mare de persoane casnice tinere, în special femei (peste 53%), de unde se observă potențialul de muncă nefolosit al romilor, lipsa programelor de calificare profesională adaptate nivelului de educație al romilor, incidență ridicată a șomajului de lungă durată și lipsa programelor/proiectelor în domeniul economiei sociale care să sprijine componenta de ocupare. Dacă analizăm din perspectiva urban/rural, constatăm că în mediu rural regăsim o proporție de 36% dintre respondenți implicați în sectorul agricol ca muncitori necalificați sau zilieri, obțin venituri ocazionale sau sezoniere în proporție de peste 45%. În mediul urban, constatăm că nivelul de educație al romilor este mult mai ridicat (34% dintre respondenți au finalizat 8 clase, 23% au finalizat studiile obligatorii, 14% au finalizat studiile liceale, 7% au finalizat

studii superioare) in comparatie cu mediul rural (12% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 10% au finalizat studiile obligatorii, 6% au finalizat studiile liceale). Din analiza rapoartelor de activitate realizate de BJR Gorj, constatam ca activitatea in domeniul ocuparii romilor este reflectata doar din perspectiva participarii romilor la cursuri de formare profesionala si implementarea de actiuni de informare a romilor cu privire la locurile de munca vacante, actiune implementata prin AJOFM. Componenta de economie sociala ca raspuns la nevoia de a asigura locuri de munca pentru persoanele vulnerabile de etnie roma este total ignorata de responsabilitii implementarii planurilor de actiune in domeniul incluziunii romilor de la nivel judetean. Lipsa infrastructurii necesare implementarii de campanii de informare in randul cetatenilor cu privire la oportunitatile oferite de programele implementate in domeniul economiei sociale si lipsa programelor de asistenta a persoanelor interesate de dezvoltarea structurilor de economie sociala sunt principalele cauze mentionate de reprezentatul BJR Gorj care determina aceasta situatie. O situatie similara o regasim si in judetul Alba, din analiza realizata de partenerii proiectului, respectiv Asociatia Pakiv, constatam ca potentialul de resursa umana roma nu este valorificat, romii confruntandu-se in continuare cu un grad ridicat de excluziune sociala si neparticipare pe piata fortei de munca. La nivelul anului 2022, situatia de ocupare a romilor la nivelul judetului Alba era caracterizata de o prezenta mai mare a romilor pe piata informala a muncii (41% dintre respondenti au mentionat ca lucreaza fara forme legale), au un nivel scazut de educatie (36% dintre respondenti au mentionat ca nu au finalizat educatia obligatorie de 10 clase), numar mare de persoane casnice tinere, in special femei (peste 43% dintre persoanele intervievate au declarat ca sunt persoane casnice), lipsa calificarilor (63% au mentionat ca nu au nici o calificare), incidenta ridicata a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca (54% sunt in cautarea unui loc de munca). Din perspectiva educatiei, in mediul urban, constatam ca nivelul de educatie al romilor este mult mai ridicat (18% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 32% au finalizat studiile obligatorii, 18% au finalizat studiile liceale, 4% au finalizat studii superioare) in comparatie cu mediul rural (18% dintre respondenti au finalizat 8 clase, 17% au finalizat studiile obligatorii, 9% au finalizat studiile liceale, 14% scoala de meserii/postliceala). Atitudinea discriminatorie a angajatorilor fata de romi precum si remuneratia minima oferita romilor in procesul de angajare sunt factori care determina o participare scazuta a romilor pe piata muncii (62% dintre respondenti au mentionat ca sunt discriminati de angajatori atunci cand se prezinta la un interviu pentru ocuparea unui loc de munca). Referitor la programele in domeniul economiei sociale, constatam ca la nivelul judetului Alba romii sunt dornici sa dezvolte initiative in domeniul antreprenoriatului social insa prezinta temeri in ceea ce priveste administrarea resurselor financiare alocate din fonduri europene. Analizand situatia prezentata mai sus, constatam ca populatia de etnie roma din judetele tinta ale proiectului nu este suficient pregatita pentru a dezvolta si gestiona scheme de ajutor de minimis care sa contribuie la dezvoltarea structurilor de economie sociala, ca forma de participare pe piata muncii. Lipsa informarii cu privire la modalitatea de functionare a structurilor de economie sociala, lipsa de informare cu privire la modalitatea de obtinere a suportului financiar pentru dezvoltarea structurilor de economie sociala, lipsa programelor de asistenta a persoanelor interesate de dezvoltarea structurilor de economie sociala, lipsa educatiei antreprenoriale precum si teama de esec, sunt principalele probleme care determina o participare scazuta a romilor la programele si proiectele derulate in acest domeniu de activitate

În domeniul sănătate:

In ceea ce priveste perceptia respondentilor cu privire la starea lor de sanatate, din raspunsurile primite constatam ca intre respondentii romi si neromi exista diferente semnificative. Daca peste 52% dintre neromi isi apreciaza starea de sanatate ca fiind buna si foarte buna, la nivelul respondentilor romi constatam ca peste 50% isi apreciaza starea de sanatate ca fiind rea si foarte rea (comparativ cu 32% respondenti neromi). Din analiza acestor rezultate putem emite doua concluzii: 1) in randul neromilor perceptia este pozitiva-optimista bazat pe faptul ca neromii isi apreciaza starea de sanatate din perspectiva lipsei bolii diagnosticate; 2) in randul romilor perceptia este realista bazata simptome ale bolilor.

In general cand au o problema de sanatate, romii incearca sa se trateze singuri si in cazuri majore se adreseaza medicului de familie sau unitatilor de urgenta din orasul apropiat in comparate cu majoritarii care se adreseaza medicului de familie la primul semn de imbolnavire.

Educatia sanitara in randul romilor este o problema semnalata atat de medicul din judetele cat si de catre mediatorul sanitar active in comunitate.

Din punct de vedere al bolilor, atat romii cat si neromii din localitatile tinta se confrunta cel mai des cu boli cardiovasculare (23% romi si 18% neromi) si boli ale aparatului respirator (25% romi si 21% neromi). In lipsa unui diagnostic, un numar semnificativ dintre respondenti au mentionat ca nu sufera de nici o boala (23% romi si 18% neromi).

Situatia vaccinarilor este mult peste media asteptata. In randul adultilor, rata de vaccinare este de 72% romi si 93% neromi. Respondentii sunt constienti de importanta vaccinarii in procesul de prevenire a imbolnavirilor. In randul copiilor, rata de vaccinare este de 92% romi si 96% neromi. In cazul copiilor nevaccinati, in mare parte motivele sunt legate de migratia familiilor si inscrierea copiilor pe listele medicilor de familie.

Din punct de vedere al educatiei pentru sanatate, a masurilor profilactice in vederea prevenirii imbolnavirilor, populatia de etnie roma se confrunta cu un grad ridicat de neinstruire comparativ cu neromii si gradului de preocupare a persoanelor de etnie romă față de propria sănătate este mai scazut fata de neromi.

Principalele probleme ridicate in accesarea serviciilor medicale de către membrii comunității cu romi si identificarea factori de risc pentru sănătate sunt: lipsa asigurarilor medicale, dezinteresul fata de propria sanatate, lipsa educatiei sanitare, lipsa unor programe profilactice implementate de autoritatile sanitare la nivel local care sa conduca la imbunatatirea starii de sanatate a membrilor comunitatilor vulnerabile.

În domeniul actelor de identitate, stare civila și proprietate:

Din analiza efectuata, la nivelul localitatilor tinta nu sunt probleme majore privind actele de identitate. Din discutiile purtate cu reprezentatii primariei a rezultat faptul ca sunt cazuri izolate care in prezent se afla in proces de solitionare.

La nivelul actelor de proprietate pentru locuinte regasim o situatie diferita intre populatia roma si neroma. In randul romilor regasim un procent de 91% care nu au acte de proprietate (comparative cu 83% neromi care au declarant ca au acte de proprietate). Motivele principale invocate de respondentii sunt: au mostenit casa parinteasca fara ca sa aiba acte de proprietate, au construit case fara autorizatie de constructie, legal nu au putut demara actiunea de intabulare a spatiului de locuit din lipsa banilor sau din lipsa unor documente justificative.

În domeniul locuirii:

In ceea ce priveste contextul de locuit a membrilor comunităților cu romi (condiții de locuit, accesul la utilități, infrastructură, statut juridic), marea majoritate a respondentilor romi locuiesc in gospodarii cu 1-2 camere care adapostesc cel mult 3 familii. In randul neromilor, marea majoritate a respondentilor locuiesc in gospodarii cu 4-5 camere care adapostesc cel mult 2 familii. Chiar daca au acces la utilitati (electricitate si apa), 42% dintre locuintele romilor au nevoie de reabilitate, mare parte dintre acestea (32%) sunt cu risc crescut de prabusire in caz de calamitati naturale. In aceste cazuri respondentii romi au solicitat ajutorul autoritatilor locale sau au incercat sa reabiliteze cu propriile resurse. Autoritatile locale nu are fonduri pentru a asigura sprijinul in procesul de reabilitate si in multe cazuri, respondentii au mentionat ca nu pot acoperi din resursele lor reabilitatea complete a caselor. Din acest motiv, la nivel local trebuie identificate solutii (atat in cazul romilor cat si in cazul neromilor) pentru a sprijini respondentii sa isi reabiliteze casele si pentru a obtine acte de proprietate asupra locuintelor.

În domeniul culte/cultură/tradiții:

La nivelul localitatilor tinta, romii nu sunt pastratori ai traditiei romilor, inasa sunt vorbitori de limba romani. Este de recomandat ca, in cadrul scolii sa existe ateliere dedicate studierii culturii romani inasa ca o optiune a copiilor romi si neromi, ca un exercitiu pentru promovarea multiculturalitatii, mai ales in contextul in care la nivelul localitatii regasim romi, romani si maghiari.

Intra romi si neromi nu exista situatii conflictuale, cazuri de discriminare rasiala sau religioasa, cetatenii relationand intra ei fara sa aiba la baza prejudecati si stereotipuri bazate pe etnie.

În domeniul resurse locale:

La nivel local nu exista spații de recreere pentru cetateni, centre de zi pentru tineri si batrani, centre tip afterschool, locuri de joaca pentru copii, cantine sociale sau alte asezaminte sociale. Cetatenii au acces la magazine alimentare comunitare (atat in comunitatea cu romi cat si la nivel de judetele) cat si la alte resurse oferite de marile orase. Nu este amenajata o piata locala si nici nu se organizeaza targuri saptamana unde cetatenii locali sa poata sa isi desfasoare produsele alimentare si nealimentare.

Din raspunsurile oferite este nevoie de crearea unui centru de zi pentru copii si tineri, care sa ofere servicii de acompaniere si consiliere specializata beneficiarilor.

În domeniul relații cu autoritățile locale, tensiuni și dinamica social

Referitor la modul de relationare dintre membrii localitatilor tinta si reprezentatii autoritatii locale, constatam ca la nivel local exista o comunicare foarte buna intre autoritate si membrii comunitatii. Nivelul de incredere al cetatenilor fata de autoritatea locala este de peste 60% atat in randul romilor cat si in randul neromilor, respondentii mentionand importanta procesului de consultare publica cu privire la programe/decizii luate de autoritatea in beneficiul comunitatii.

In ceea ce priveste gradul de segregare rezidențială a comunității cu romi, din activitate de mapping a localității si din raspunsurile persoanelor intervievate a rezultat ca 98% dintre romi locuiesc intr-o zona preponderant locuita de romi si doar 2% locuiesc intr-o zona rezidentiala in care locuiesc si majoritari.

La nivelul unitatilor de invatamant nu se practica segregarea, directorul unitatii de invatamant mentionand faptul ca profesorii nu fac diferente intre copii bazat pe etnie sau pe alte criterii discriminatorii.

În domeniul social

Referitor la numarul de familii care beneficiaza de legea venitului minim garantat, la nivelul localitatilor tinta regasim familii care primesc in prezent acest ajutor. Din discutiile purtate cu reprezentatii autoritatii locale constatam ca la nivel local nu se organizeaza actiuni specifice de asistenta sociala adresate numai membrilor comunitatilor cu romi. Ajutoare de urgenta, alocatii suplimentare, precum si alte actiuni de asistenta sociala, se implementeaza in conformitate cu legislatia in vigoare si in acord cu bugetul aprobat.

Cu privire la practicile de asistență socială adresate membrilor comunităților cu romi in cazurile de violență domestică, căsătorii timpurii, delincvență juvenila, la nivel local nu exista o abordare specifica, reprezentatii autoritatii locale fac eforturi faca fata acestor provocari.

Pentru persoanele cu dizabilități, copii si bătrâni aflați in situații de risc, reprezentatii autoritatii locale nu au programe specialesi nici abordari specifice nevoilor. Din raspunsurile primite a rezulta necesitatea de a dezvolta servicii comunitare care sa raspunda nevoilor membrilor localitatii in functie de vulnerabilitate.

4. Recomandari finale

La nivelul localitatilor tinta, din datele obtinute prin intermediul proiectului de cercetare, rezulta faptul ca este nevoie de schimbarea paradigmei cu privire la necesitatea dezvoltarii unor servicii comunitare centrate pe nevoile cetatenilor. Autoritatea locala nu are capacitatea de a raspunde vulnerabilitatilor cetatenilor localitatii si de aceea este nevoie de dezvoltarea unui program de servicii comunitare bazate pe principiul abordarii integrate care sa raspunda nevoilor membrilor localitatii cat si autoritatilor locale. In plus, avand in vedere principiile participarii active la procesul de luare a deciziilor, trebuie dezvoltat un program de pregatire complexa de imputernicire a romilor pentru a deveni un partener active al APL in procesul de dezvoltare comunitara.

Beneficiarii acestui program comunitar trebuie sa fie deopotriva romii si neromii din judetele, pe categorii de varsta (copii si tineri, adulti apti pentru a deveni activi pe piata muncii, adulti aflati in imposibilitatea de a fi activi pe piata muncii si adulti care au depasit varsta participarii pe piata fortei de munca) bazat pe principiul egalitatii de sanse, nediscriminare si abordari integrate.

Recomandari pentru copii si tineri

Domeniul de interventie – Educatie

- realizarea de actiuni de sprijin oferit pentru continuarea educatiei (Reducerea abandonului scolar si a absenteismului) prin pachete integrate - costuri transport si masa, materiale educationale, accesul la servicii medicale si sociale, masuri de preventie, de acompaniere, etc.
- Oranizarea programe tip after school si infiintarea unui centru de zi care sa vina in sprijinul tinerilor si sa ofere consiliere de specialitate.

Domeniul de interventie - Calificare profesionala

- Pentru tinerii care indeplinesc varsta oficiala pentru ocupare, dupa finalizarea studiilor obligatorii, inscriere ulterioara la un curs pentru obtinerea unei calificari;
- Corelarea domeniilor de calificare cu cerinta pietei muncii: plasarea pe piata muncii si sustinerea uceniciei la locul de munca pentru persoanele care nu sunt absolvente de studii superioare;

Recomandari pentru adultii de varsta active pe piata fortei de munca**Domeniul de interventie – Educatie si Servicii sociale si sanatare;**

- Oferirea de servicii de consiliere, asistare, in vederea oferirii unui pachet minim social de servicii;
- Oferirea de vouchere pentru beneficiarii de servicii sociale;
- Campanii de informare, educare, constientizare privind alegerea unui stil de viata sanatos;
 - Campanii de informare si constientizare in domeniul combaterii discriminarii adresate atat etnicilor romi cat si neromi(promovarea multiculturalismului);
- Stimularea voluntariatului in randul populatiei localitatii in scopul solutionarii preblemelor cu care se confrunta comunitatea;

Domeniul de interventie - Calificare

- Activitati de consiliere, orientare, formare profesionala;
- Plasarea pe piata muncii si sustinerea uceniciei la locul de munca pentru persoanele care nu sunt absolvente de studii superioare;
- Plasarea pe piata muncii si sustinerea stagiului de practica la locul de munca pentru persoanele care sunt absolvente de studii superioare;

Domeniul de interventie - Asistenta juridica

- Actiuni de reglementare a actelor de proprietate

Domeniul de interventie - Locuire

- Actiuni de reabilitare a locuintelor si legalizarea asigurarii de utilitati

Domeniul de interventie - Antreprenoriat

- Furnizarea serviciilor de consiliere/consultanta, formare profesionala antreprenoariala (asigurarea mentorat)
- Acordarea de micro-granturi pentru infiintarea de firme

Pentru persoanele care au depasit varsta active**Domeniul de interventie – Educatie si Servicii sociale si sanatare;**

- Oferirea de servicii de consiliere, asistare, in vederea oferirii unui pachet minim social de servicii;
- Oferirea de vouchere pentru beneficiarii de servicii sociale;
- Campanii de informare, educare, constientizare privind alegerea unui stil de viata sanatos;
- Campanii de informare si constientizare in domeniul combaterii discriminarii adresate atat etnicilor romi cat si neromi(promovarea multiculturalismului);

Domeniul de interventie - Asistenta juridica

- Actiuni de reglementare a actelor de proprietate

Domeniul de interventie - Locuire

- Actiuni de reabilitare a locuintelor si legalizarea asigurarii de utilitati

Combaterea sărăciei și excluziunii sociale necesită o abordare pe tot parcursul vieții. Este, de asemenea, esențială creșterea capacității de evaluare precisă a necesităților la toate nivelurile și coordonarea serviciilor sociale, a serviciilor de ocupare a forței de muncă și a serviciilor de sănătate, pentru a determina angajarea persoanelor care nu lucrează, dar care sunt apte de muncă. Astfel, această abordare a sărăciei și excluziunii sociale se bazează pe conceptul de furnizare de servicii integrate și pe asigurarea faptului că diferitele programe și intervenții sunt armonizate și aliniate de către serviciile locale, atât la nivel de individ, cât și la nivelul comunității.

Echipa responsabila de realizarea studiului:

Sastipen – Centrul Romilor pentru Politici de Sanatare